

Familjehemsföräldern - den stora spindeln i familjehemsvårdens nät.

Enligt socialstyrelsen (2010) är familjehemsvård den form av insats som används mest och anses vara den bästa vårdformen för barn- och ungdomar som behöver vård utanför det egna hemmet. Anledningen till att familjehemsplacering anses ge bättre förutsättningar för barnets emotionella utveckling är att familjelivet med vuxna föräldraersättare ger möjlighet till känslomässiga relationer och anknytning. De barn och tonåringar som placeras har oftast en stor problematik. De kan ha både känslomässiga och beteendemässiga problem såsom aggressioner och svårigheter med kamratrelationer. De har också ofta inlärningssvårigheter, låg självkänsla och är impulsiva. Verkar barnet "helt vanligt" så påverkas barnet ändå av separationen från den biologiska familjen och personer i deras vanliga omgivning, dessutom kan det vara jobbigt att flytta in i en helt ny familj.

En placering är inte enkel, varken för familjehemsbarnet, de biologiska barnen eller för familjehemsföräldrarna. Familjehemsföräldrarna har oftast ansvaret för den nya familjemedlemmen dygnet runt, årets alla dagar. Den kompetens som finns hos familjehemmen är unik, de är experter på sina upplevelser och sina behov av stöd och har i och med detta en bättre insyn i familjehemsvården än någon socialtjänst i världen kan ha. Men det finns enskilda socialsekreterare som tror att de vet precis hur det är att vara familjehem. De stänger förmodligen av både öron, ögon och sitt logiska tänkande. Hur ska man annars förklara att de inte reagerar på att den vuxna i familjehemmet gråter över den ekonomiska situationen? När familjehemsmamman som inte fått någon form av avlastning och chans till återhämtning, blir sjukskriven för utmattningsdepression?

Det står så fint i socialtjänstlagen (6 kap. 7§ SoL) socialnämnderna har skyldighet att ge stöd och annan hjälp till de som vårdar barn enligt 6§ (bland annat familjehem). Lagen, rapporter från socialstyrelsen och riksdagens revisorer, avhandlingar m.m skriver om och om igen att familjehemmen behöver bra förutsättningar för att kunna utföra sitt uppdrag enligt de krav som ställs. Jag undrar varför alla familjehem inte får chans till bra stöd och förutsättningar, är vi inte lika inför lagen i Sverige?

Det ska satsas på utsatta barn minsann, 500 miljoner från regeringen går till den sociala barn- och ungdomsvården. Det låter ju fint. Maria Larsson (barn och äldreminister) skriver i Gävle Dagblad (110927): "*Med hjälp av en förtroendefull kontakt med socialsekreteraren kan barnet få ett stödjande och skyddande inslag i sin situation.*" Hon poängterar att det är skolgången och hälsan som ska få särskild uppmärksamhet, lösningen är enligt henne att alla barn ska få en egen socialsekreterare. Jag skulle vilja berätta för Maria Larsson att det är bra att barnen får en egen socialsekreterare, men hon kan hon garantera att denne socialsekreterare är välutbildad, har erfarenhet, är trevlig och förstår vad som sägs, har barnets perspektiv i fokus? Visst låter det som logiska förväntningar på en socialsekreterare som arbetar för barnets bästa? Men i min magisteruppsats: "Familjehemsföräldrars behov av stöd från socialtjänsten- familjehemsföräldrars välmående påverkar det placerade barnet" (2011) har majoriteten av de familjehemsföräldrar som intervjuats någon gång under sin verksamma tid haft socialsekreterare som de uppfattat som dåliga på att samarbeta med familjehemmet, speciellt på att hålla barnets bästa i fokus. Det finns massor av riktigt bra socialsekreterare

men det behövs mer kompetens än en socionomutbildning. Dessutom är, enligt mig, inte lösningen att tilldela alla placerade barn en varsin socialsekreterare, de har faktiskt både reglerad arbetstid och semester. Barnen fortsätter att finnas till på kvällar och helger!

Ett barn som placeras inom familjehemsvården har ofta problem med skolarbetet, det kan vara inlärningssvårigheter eller att de hamnat så pass efter alla andra elever att allt känns hopplöst. Det är familjehemsföräldern som sitter vid köksbordet och försöker hitta ett sätt att motivera barnet att göra läxor, det är familjehemsföräldern som behöver hitta alternativa sätt att förklara läxan så att barnet förstår. Det är ingen socialsekreterare som gör läxor med dessa barn. Jag har dessutom under mina nio år som familjehemsförälder aldrig haft någon från socialen med på alla möten med skolan. Det är jag som suttit och kämpat med lärare och rektorer för att barnet ska få en skolgång som anpassas efter barnets förutsättningar.

Socialsekreteraren är inte den som ser till att det placerade barnet får möjligheter till att ha fritidsintressen, de varken skjutsar till träningar eller ser teaterföreställningar. Socialen gör ingenting för att barnets allmänbildning ska höjas, de går aldrig på museum eller åker slalom med det placerade barnet. Det är familjehemsföräldern som är spindeln i nätet. Det är familjehemsföräldrarna som är sambandscentralen mellan det placerade barnet och socialtjänsten, skola, övriga myndigheter och biologiska föräldrarna. Det är de vuxna i familjehemmet som känner det placerade barnet bäst och upplever familjehemsföräldrarna att uppdraget är hanterbart, begripbart och meningsfullt då ökar förutsättningarna för en bra skolgång och hälsa för det enskilda barnet. Socialtjänstens familjehemsvård behöver förändras. För att det ska kunna ske en utveckling och placeringen ska anses vara lyckad för alla parter, behövs insikt i familjehemsföräldrarnas behov av stöd.

Eva-Lena Edholm

Föreläsare, handledare och konsult

www.evalenaedholm.se läs min blogg: www.evalenaedholm.se/blogg